Dikkatli olmamız gereken bir süreçten geçiyoruz

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU
TOBB Başkanı
Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği (Eurochambres) Başkan Yardımcısı
İslam Ticaret ve Sanayi Odası (ICCI) Başkan Yardımcısı
baskanlik@tobb.org.tr

Küresel ekonomik hareketler dünyayı ve ülkemizi etkilemeye devam ediyor. **Önümüzdeki dönem hem riskleri hem de fırsatları içinde barındırıyor.** Dikkatli olmamız gereken bir süreçten geçiyoruz. Dolayısıyla hem yurt dışı gelişmeleri hem de yurt içindeki iktisadi gelişmeleri yönlendiren kurumları yakından takip etmekte fayda var. Bu kurumların başında Merkez Bankası geliyor.

Küresel ekonomik hareketler dünyayı ve ülkemizi etkilemeye devam ediyor. Önümüzdeki dönem hem riskleri hem de fırsatları içinde barındırıyor. Dikkatli olmamız gereken bir süreçten geçiyoruz. Dolayısıyla hem yurt dışı gelişmeleri hem de yurt içindeki iktisadi gelişmeleri yönlendiren kurumları yakından takip etmekte fayda var. Bu kurumların başında Merkez Bankası geliyor. Merkez Bankası'nın son olarak 23 Ağustos 2011'deki Para Politikası Kurulu toplantı özeti bu açıdan önemli bilgiler içeriyor.

Söz konusu metinde ilk olarak enflasyondaki gelişmelere ilişkin bilgi veriliyor. Yıllık enflasyon yılın ilk yarısında beklentiler çerçevesinde yüzde 6,3 olarak gerçekleşirken, temel mal grubu enflasyonu yatay seyrediyor. Temel mal grubu enflasyonunda son dönemlerde gözlenen artış eğiliminin, Temmuz ayında duraklamış olduğu görünüyor. Yıllık enflasyon; gıda ve alkolsüz içecekler grubunda yüzde 7,7'ye, işlenmiş gıda grubunda yüzde 8,3'e yükselmiş durumda. Giyim grubunda artış eğilimi sürerken, dayanıklı mal grubunda gerileme yaşanıyor.

Akaryakıt fiyatlarındaki döviz kuruna paralel artışın yansımasıyla, ulaştırma hizmetleri fiyatlarındaki artış devam ediyor. Bu grupta fiyat artışının önümüzdeki dönemde de süreceği öngörülüyor. Kiralarda ılımlı bir yükseliş eğilimi görülüyor. Hizmet ve temel mallardaki görünüm çerçevesinde, temel fiyat göstergelerinin yıllık artış oranları Temmuz ayında yükselirken, mevsimsellikten arındırılmış veriler yakın dönemde ana eğilimin aşağı yönlü olacağına işaret ediyor.

Son dönemde açıklanan veriler, küresel büyümenin giderek hız kaybettiğini gösteriyor. Bu doğrultuda dış talep zayıf seyrini korurken, Euro Bölgesi ülkelerinde ikinci çeyrek büyümeleri beklentilerin altında gerçekleşti. ABD ekonomisine yönelik büyüme tahminleri de aşağı yönlü güncelleniyor. Türkiye açısından döviz kurlarındaki artışın sağladığı rekabet avantajına rağmen küresel gelişmelerin olumsuz durumu, dış talebi sınırlamaya devam ediyor.

İktisadi faaliyete ilişkin yavaşlama sinyalleri giderek güçleniyor. Mevsimsellikten arındırılmış verilerde sanayi üretimi son beş ayda düşüş gösteriyor. Kapasite kullanım oranındaki yavaşlama eğilimi de yılbaşından bu yana devam ediyor. Öncü gösterge niteliğindeki sipariş beklentilerinin seyri ise imalat sanayisi faaliyetinin yılın üçüncü çeyreğinde zayıf seyrini koruyabileceği yönünde sinyal veriyor.

Yurt içi nihai talepte, yılın ikinci çeyreğinde başlayan yavaşlama eğilimi sürüyor. Tüketici güveninde süregelen zayıflama belirginleşmiştir. Bu dönemde yatırım eğiliminin de uzun bir aradan sonra ilk defa yavaşladığı gözleniyor. Temmuz ayında bir önceki çeyrek ortalamasının altında seyreden otomobil ve hafif ticari araç yurt içi satışlarının, Türk Lirası'ndaki değer kaybına paralel olarak zayıflamaya devam etmesi bekleniyor. Bütün bu gelişmeler, yurt içi talepteki yavaşlamanın derinleşebileceği yönünde sinyal vermekte.

İşsizlik oranları kriz öncesi seviyelerinde seyrediyor. Mayıs döneminde mevsimsellikten arındırılmış sanayi istihdamının gerilemesiyle, tarım dışı istihdam artışı yavaşlamış ve işsizlik oranları bir önceki çeyreğe göre bir miktar artış gösterdi. Öncü göstergeler, istihdamdaki yavaşlamanın üçüncü çeyrekte de süreceğine işaret ediyor.

Temel (çekirdek) enflasyon göstergelerindeki yükselişin bir müddet daha sürebileceği tahmin ediliyor. İktisadi faaliyetteki yavaşlama nedeniyle, döviz kurundan kaynaklanan fiyat hareketlerinin ikincil etkilerinin sınırlı kalması ve enflasyondaki yükselişin geçici olması bekleniyor. Bu doğrultuda yılsonundan itibaren temel enflasyon göstergelerinin tekrar düşüş eğilimine gireceği tahmin ediliyor. 2012 yılı sonunda ise enflasyon görünümünün yüzde 5 hedefi ile uyumlu olduğu vurgulanıyor.

Para Politikası Kurulu, iktisadi faaliyetin giderek yavaşladığı ve makro finansal risklerin sürdüğü bir konjonktürde, enflasyondaki geçici fiyat hareketlerine tepki vermenin uygun olmayacağı değerlendirmesinde bulunmuştur. Bununla birlikte, enflasyon beklentilerinin yakından izlenmesi ve fiyatlama davranışlarında orta vadeli hedeflere ulaşılmasını engelleyecek bir bozulma gözlenmesi halinde, gerekli tedbirlerin alınacağı ifade edilmiştir.

Gerek kredilerde ve yurt içi talepte gözlenen yavaşlama, gerekse döviz kuru hareketleri iç ve dış talebin dengelenmesine katkıda bulunuyor. Kredilerin artış hızı bütün alt kalemlerde gerilemeye devam etmekte olup, özellikle ihtiyaç kredilerindeki ivme kaybı dikkat çekiyor. Ayrıca döviz kurundaki artışın yılın ikinci yarısında ithalat talebini belirgin biçimde sınırlayacağı öngörülüyor. Bu çerçevede önümüzdeki dönemde cari işlemler dengesinde kayda değer bir iyileşme olacağı tahmin ediliyor. Aynı zamanda orta ve uzun vadede cari işlemler dengesinin, kalıcı olarak makul düzeylerde tutulabilmesi için verimliliği ve tasarrufları artırıcı yapısal düzenlemelerin önemine dikkat çekiliyor.

Sonuç olarak, alınan önlemlerle ekonomi üzerindeki aşağı yönlü risklerin bu aşamada dengelenmiş olduğu görülüyor. Bununla birlikte, küresel ekonomideki sorunların daha da derinleşmesi ve yurt içi iktisadi faaliyetteki yavaşlamanın belirginleşmesi halinde, bütün politika araçlarının genişletici yönde kullanılmasının söz konusu olabileceği vurgulanıyor.

Önümüzdeki dönemde para politikası, fiyat istikrarının kalıcı olarak tesis edilmesine odaklanmaya ve finansal istikrarı gözetmeye devam edecektir. Orta vadede; mali disiplinin sürdürüleceğine dair taahhütlerin yerine getirilmesi ve yapısal reform sürecinin güçlendirilmesi, ülkemizin kredi riskindeki göreli iyileşmeye katkıda bulunarak makroekonomik istikrarı ve fiyat istikrarını destekleyecektir.

Mali disiplinin devamı aynı zamanda para politikasının hareket alanını genişletecek ve faizlerin düşük düzeylerde kalıcı olmasını sağlayarak, toplumsal refahı destekleyecektir. Dolayısıyla yeni Orta Vadeli Program'ın bu doğrultuda hazırlanması ve Avrupa Birliği müktesebatının gerektirdiği yapısal düzenlemelerin devamı büyük önem taşıyor.